

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju 10% pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Korotan.

Ob času, ko so slovenski klerikalci pokazali v parlamentu pred celim svetom svojo pohlevnost in so na tistem stopili v službo sedanje vlade, so prinesle »Freie Stimmen« članek, v katerem je dokazano:

1. da je nemštvo na Koroškem in Štajerskem tekom zadnjih deset let iz vseh avstrijskih provinc najbolj naraslo (tudi mnogo bolj, nego v nemških pokrajinah).

2. da so Slovenci v teh pokrajinah od vseh drugih narodov najbolj nazadovali.

Na Štajerskem so Nemci zrastle za 9 odstotkov.

Na Koroškem so Nemci zrastle za 12,72 odstotkov.

Na Kranjskem pa je celo prebivalstvo naraslo za 3 odstotke.

To se pravi: Nemci na Koroškem in Štajerskem so zrastle na naš račun — s pomenčevanjem — in sicer s pomočjo vlade.

To Nemci sami priznavajo in pravijo, da bi se slovenski narod ob meji še bolj potujočeval, ko bi ga ne strašili slovenski hujšaki.

Kako je na Koroškem, kažejo najlepše te številke:

Leta 1880 241.585 Nemcev in 102.252 Slovencev; leta 1890 254.132 Nemcev in 101.830 Slovencev; leta 1900 269.960 Nemcev in 90.495 Slovencev; leta 1910 104.287 Nemcev in 82.212 Slovencev.

Te številke pravijo:

V 30. letih, t. j. v eni generaciji so Nemci zrastle za 60.000. Slovenci pa so padli za 20.000 duš. Ker smo Slovenci bolj plodoviti od Nemcev, bi morali mi zrasti bolj, kakor Nemci. Kolikor so Nemci zrastle — to so sami renegati, nemčurji, poturice.

Značilno je posebno, da smo v zadnjih desetletjih padli dvakrat po 10.000.

Ako pojde tako naprej, bo kmalu izginilo zadnjih 80.000.

Po nemškem priznanju najbolj pomenčujeta Beljak in Celovec, katerih prebivalstvo, — kakor kažejo imena — obstoji iz samih renegatov.

Kako pa se naš slovenski narod rešuje na Koroškem po klerikalnem principu, o tem smo pred nekaj dnevi čitali v »Slovincu«.

Več kot jasno je, da je tako pomenčevanje mogoče le s pomočjo vlade. To kažejo tudi razmere pri sodiščih, na železnici, v šolah in povsod.

In za tako vlado se zavzema poslanec Korošec!

Skrajni čas je, da zakličemo odločno dovolj.

Tam za Karavankami leži naše Kosovo polje — naš Korotanski vrlajet. Slovenci ne pozabite nanj.

Ako naši poslanci ne vedo, kaj je njih dolžnost — zavedajmo se tega mi vsi.

Skoraj gotovo se bodo zopet oglasili klerikalni reševalci in se bodo posmehovali takemu: jamranju. Toda mi ne maramo gojiti nobenega jamranja, zahtevamo odločen odpor v znamenju boja za naše narodne pravice.

Gospodarske razmere.

PISMO IZ BELGRADA.

Belgrad, 9. (22.) maja 1913.

Posledice vojne.

Že prej sem se nekolikokrat dotaknil mimogrede iste snovi na tem mestu, vendar pa upam, da ne bo odveč, ako se ponovno vrnem na ta predmet in podam našim čitateljem nekoliko informacij, slonečih na izvajanjih strokovnjakov, in po lastnih opazovanjih pojasnim v večjih obsevih ekonomske in trgovinske razmere v Srbiji.

Ako opazujemo vojno iz stališča humanitete, ni nam težavno označiti jo s pravim imenom. To zlo — že samo na sebi — je rodna mati zla, ki se nam pojavlja v tisočeri oblikah, katerih vsaka pa ima zopet svoje zle posledice, katerih nadaljne posledice se zopet razkrajajo v vedno manjše in manjše dele, dokler se skozi dobo več generacij popolnoma ne razgubi in ostane po glavnem zlu — po vojni namreč — le še znamenje zaceljene rane, ki je bila zasakana v narodno telo.

Lečenje te rane in doba zacelitve je odvisna od prizadejanega udarca. Čim manjši je narod in čim ubožnejši je, tem hujše so posledice, ki so pa še občutnejše, ako niso doprinešene žrtve vsaj v približnem razmerju s pridobitvami.

V takem položaju se nahaja danes Srbija.

Pod drinopoljskimi utrdami zahtevala je bojna vliha čez 20.000 žrtv, ogromno število bojne sile padlo je pri Kumanovem in Bitolju. Skupno, samo v teh bojih, padlo je, za vedno ali pa so sploh onesposobljeni za prejšnji svoj posel, brezdomno nad 50.000 ljudi.

Cela mobilizirana bojna sila je znašala nad 400.000 oboroženih mož, naravnost ogromno število za državo, ki ima komaj nekaj milijonov prebivalstva.

Iz navedenega lahko sklepamo, da je — v najboljšem slučaju — petina oboroženega moštva, t. j. skoraj 3 odstotki celokupnega prebivalstva izgubljena pridobitvena in delavna moč v državi.

Da se to izgubo poravnava, bi moralo znašati prebivalstvo pridobljenega ozemlja najmanj milijon duš.

Ker nimam pri roki statistike prebivalstva pridobljenega ozemlja, ne morem z apodiktčno gotovostjo

navesti točno število, vsekakor pa ne dosega potrebne višine za nagrado.

Nastaja tedaj občuten deficit, katerega višina je odvisna od bolgarske nelojalnosti.

V tem je očitvidna tudi vsa ogromna krivica evropskih velesil, ki so jo prizadejale z ustvarjenjem Albanije.

Delovne moči.

Pri tem je potrebno pomisliti, da se je cela srbska armada rekrutirala največ iz poljedelskih slojev, ker pomanjkanja radi velikih industrij, podjetij ni število meznega delavstva ravno veliko.

Smrtna kosa na bojnem polju je tedaj tudi najmanj prizanašala poljedelstvu, za njim industrijskemu delavstvu in končno obrtništvu in privatnemu uradništvu.

V tem oziru proletarizacija prebivalstva ne bo mnogo škodovala skupnosti, nasprotno nastane redek fenomen v socializiranju, da bodo obudovele lastnice kmetij prisiljene iskati moške roke med neimovitim delavstvom, ki postane na ta način lastnik zemljišča.

Tako absorbiran proletarijat ne bo zadostoval niti sedanjim skromnim industrijskim in drugim podjetjem, kaj šele poznejšemu razvoju javnih del, stavb itd. itd.

Vsled pomanjkanja konkurence, nastane posledica zvišanja mezd, to pa le v tem slučaju, ako se omeji — odnosno, da se ne priglasijo dovoljno število priseljencev iz drugih držav.

Isto velja tudi za privatno uradništvo in to še v veliko večji meri kot za delavstvo, ker je že itak skromno število domaćega inteligentnega proletarijata vstopilo v državno službo.

Nastaja tedaj v celji državi nekaka purifikacija vsega prebivalstva, to pa le v nižjih plasteh.

Pri tem pa pride tudi žensko vprašanje na površje.

Produkcija osahljih deviških venčev bo poskočila vsled majhnega povpraševanja in že danes je vse polno deklet — pa tudi vdov — ki so obhulile sv. Birokracijo večno zvestobo, ako le znajo držati pero v roki.

Vsled tega bo priseljena moška inteligenca precej oškodovana, ako se ne posluži radikalnega sredstva samopožrtvovanja v zakonskem jarmu.

Gospodarske razmere.

Za časa vojne, omejeval se je ves javni promet edino le na vojne potrebe.

Produkcija in trgovina blaga je skoraj popolnoma zamrla in to vsled pomanjkanja delavnih moči, zaradi zmanjšanih potreb prebivalstva in zaradi ustavitve normalnega prometa na železnih.

Tako v uradniških in delavskih, kakor tudi v obrtniških in poljedelskih rodbinah zmanjšale so se domače potrebe na minimum in le življenju neobhodno potrebni predmeti predstavljali so cel blagovni promet.

Prihranki v posojilnicah in bankah so se polagoma vedno bolj sušili. Mobilizirano moštvo odneslo je na turško ozemlje velikanske vsote. Ako bi vsak vojak vzel s seboj za »popotnico« le 10 dinarjev, iznašala bi to ogromno vsoto štirih milijonov, ki so za deželo izgubljeni, v resnici pa je ta vsota veliko večja.

Vojne blagajne na bojišču so porabile velikanske vsote za vzdrževanje armade.

Vsled tega je nastalo v Srbiji veliko pomanjkanje srebrnega in papirnatega denarja, a žija zlata je strahovito rastla in tu in tam dosegala celo 10 odstotkov. Poleg tega je podpiral denarno krizo tudi brezsrčni kapitalizem. Špekulativni posamezniki in banke združevale so srebro v svojih blagajnah, za zlato pa so zahtevale brezpriemno ažio.

Tovarne — imajoče v bankah odprte račune za zlato posebej in za srebro posebej — zahtevale so plačilo za svoje izdelke v zlatu, plačevale pa so v srebru, razlika pa je šla v nenasitno žrelo kapitalističnih mogotcev — delničarjev.

To postopanje špekulantov ob priliki splošne gospodarske depresije izzvalo je vsesplošno ogorčenje v prebivalstvu.

Špekulacije.

Domači srbski zavodi niso izkoriščali tega položaja tako kruto, pač pa tuji in pod tujim vplivom se nahajajoča podjetja.

Zelo v slabo luč je prišel v srbskih patriotičnih očeh cukrovar »Pražske uverne banke«, ki ni prav nič zastajal za Mažari, Nemci in Židi, ampak je porabil to priliko tem lažje, ker je tu tudi bančna podružnica in cukrovar — delala roko v roki.

Življenske potrebščine so se vsled tega podražile in grozila je že splošna gospodarska kriza.

Vlada je bila brez moči zajeziiti požrešnost špekulantov, dokler ni z vso naglico izvršila novo emisijo srebrnega denarja v znesku 5 milijonov dinarjev, katero je skupština odobrila. Pokazalo pa se je, da je tudi ta svota premajhna, posebno še vsled dejstva, ker je cirkulacija srbskega denarja zavzela večje dimenzije tudi v novoosvojenih krajih.

Prvi emisiji je sledila druga in sedaj je denarni trg vsaj nekoliko preskrbljen in ažio zlata je za spoznanje padla.

Plače državnih uradnikov, ki so opravljali vojno službo, ostale so tudi nadalje v nespremenjeni višini in vsled tega so te družine ostale gospodarsko — vsaj posredno neprižadete.

Nasprotno pa so družine privatnih uradnikov in meznih delavcev ostale popolnoma brez vira dohodkov in prepuščene same sebi. Državna in občinska podpora je bila tako minimalna, da ni zadostovala ne za smrt, ne za življenje, ker le malo je bilo privatnih gospodarjev, če izvajamo večje in bogatejše zavode, katerih nekaj je plačevalo svoje uslužbence tudi za časa vojne službe s polovično prejšnjo plačo, ki bi žrtvovali nekaj za podporo rodbin svojih uslužbencev.

Vsled teh razmer se je zvišala ponudba delovnih rok, a dela nikjer nikakega, ker je vsak podjetnik zmanjšal število osebja in omejil izdelovanje na minimum. Stavbe in zidanja so pa sploh mirovala.

Iskati službe v takem stanju bilo je iluzorno.

Skrb za armado.

Olavni in najvažnejši odjemalec, ki je edini vzdrževal nekako ravnotežje na gospodarskem polju, je bila država in njeni dobavitelji. Država je bila ona osrednja točka, okrog katere se je sukalo kolo celega prometa.

Kakor koklja svoja piščeta, katera skriva pod svoja topla krila pred nevarnostjo, čuvala je državna uprava svoje podanike.

V bolnišnicah našle so ženske pa tudi možki svoj vsakdanji kruh. Tu in tam se je izkoriščalo to na tak način, da je smrdečo že po škandalih. Radodarni obiskovalci so čestokrat plačali kak sodček piva za ranjence, pri tem pa so pili tudi ranjenci in zdravi ljudje. To je bilo seveda najmanjše, o drugem naj ne govorim.

Kaj hočete? Priložnost dela tu in tje je sam sebi vendar le najbližji.

Saj so še celo Bolgari živeli na srbske državne stroške.

Za božič poslala je srbska vojnna uprava 3000 zaklanih prašičev svojim vojakom v Drinopolje, a se do danes ni določeno, kam so odšli. Istotako je bilo iz Rusije poslano dva polna vagona konjaka in raznih likerjev za drinopoljsko oblegovano armado, a srbski vojaki niso okusili niti kaplje tega božjega — odnosno ruskega — daru.

Pod takimi gospodarskimi razmerami vršila se je srbsko-turška vojna in celih šest mesecev prelajala se je ta strašna nadloga iz ene rane na drugo.

Izobilju navajen in finemu okusu prikojen želedec bi seveda ne mogel prenašati vojno zlo — bedo, a vtrjeno in vsemu hudemu navajeno srbsko ljudstvo ne pozna meje svojemu požrtvovanju.

Do smrti živimo, če tudi same sline požiramo.

No, o tem se bomo pa še prihodnjič pogovorili.

Mars.

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

Margentina je stopila v zadnjo sobo.

Tudi ona je bila prazna.

Poizkusila je odpreti vrata kleti, toda morala so biti zaklenjena, in po prahu, ki je pokrival njihove špranje, se je dalo sklepati, da jih že dolgo ni odpiral nihče. A stopnice, ki so vodile navzgor, so bile zamašene.

»Motili sva se,« je dejala Margentina, vrnivši se k Žileti. »Gotovo je bil veter, ki je stresal kako oknico...«

Noč jima je minila mirno, in ves naslednji dan se ni pripetilo nič, kar bi bilo moglo vzbuditi v obeh ženskih kako sumno.

Ko je napočila ura večerje, je Margentina skrbno zaklenila vrata in zaplenila oknice. Tam zunaj je bila črna noč.

Veselo sta sedli k mizi.

Margentina ni dvomila, da se ji nosreči prav kmalu, spraviti hčer iz parka.

Sedela je s hrbtom obrnjenim proti vratom prazne sobe...

Žileta, ki je sedela njej nasproti, na je gledala naravnost proti vratom.

Ženski sta začeli kramljati ka-

kor prejšnji večer: o Manfredu, o Tribuletu in o možnosti svidenja z njima.

Zdajci pa se je Žileta zdrnila kakor sinoči.

»Zagotavljam vas, mamica,« je dejala tiho, »nekdo hodi po tej sobi.«

»Bojazljivčica!« je odgovorila Margentina, prepričana, da ne more biti nikogar v paviljonu. »Pomiri se vendar, saj sem jaz pri tebi!«

Toda še preden je odgovorila, je Žileta zakričala in se vzravnala, mrtavsko blede od strahu, in pokazala materi z drhtečo roko proti vratom prazne sobe.

Margentina se je ozrla in vstala, zgrabivša nož, ki je ležal na mizi. Vrata so se bila odprla.

Prikazala se je črna postava, ki se je bila ustavila v okvirju vrat. Bila je ženska.

»Kdo ste?« je vprašala Margentina s trdnim glasom. »Požurite se z odgovorom, drugače gorje vam!«

»Nisem vam sovražnica,« je odgovorila dama v črni obleki. »Kakor vi, sem tudi jaz nesrečnica, ki je prestala mnogo zaradi tistega, ki je spravił tudi vas v trpljenje. Ali hočete, da se pomenim? Prisezem vam, da se vam ne zgodi nič žalega!«

Obenem je stopila v sobo in se postavila v luč: Margentina in Žileta sta stali kakor vkopani od začudenja.

Toda Margentina si je ohranila vso hladnokrvnost.

»Gospa,« je dejala, »rada vam verjamem, da nama ne kanite zlega; toda razložite nam pred vsem, kod ste prišli v paviljon.«

»Saj nisem prišla vanj,« je odgovorila dama v črni obleki.

In dodala je naklo.

»Ne pripisujte tem besedam nobenega čudnega pomena; one pomenijo samo, da sem bila v paviljonu, preden ste prišli vi.«

»Pa kje?«

»V kletih. Včeraj ste zaman poizkušali odpreti kletna vrata; zaprla sem jih v trenutku, ko je gospodična Žileta uganila, da se nahajam v bližini. Že včeraj sem hotela govoriti z vami, pa si nisem upala. No, danes ni šlo več drugače: najprvi izmed mojih vzrokov pa je ta, da bi bila zaradi vas sicer primorana umreti gladi...«

Te besede je izrekla z nekam mrzlično veselostjo.

Nato se je obrnila k Žileti.

»No, gospodična, kaj me res ne poznate več? Spomnite se hiše v Tuilerijah... Ali se spominjate večera, ko so navalili na hišo kraljevi ljudje?... Jaz sem vas skrila in vas odvedla v ulico Sen-Deni, vas, viteza De Ragastana in kneginjo Beatrice.«

»Oh, zdaj vas spoznam!« je vzkliknila Žileta... Mati... res je, gospa ni najina sovražnica... Ona me je rešila.«

Margentina je stopila k Magdaleni Feronovi, ki so jo naši čitatelji

gotovo spoznali. Prijela jo je za roko.

»Bodite blagoslovljeni, gospa,« je dejala z ganjenim glasom. »Ne samo, da mi niste sovražnica, marveč draga prijateljica ste mi, ker ste oteli mojega otroka... Oprostite mi, da sem vam pretila pravkar... Bodite dobrodošli... sedite k najini mizi...«

Že je bila Žileta pripravila stol za damo v črni obleki, ki je sedla in vzkliknila veselo:

»Tako! Naslednje je storjeno. Zelo sem se bala, predstaviti se vam; sama nisem vedela, kako naj storim, ker sem vas le nerada prestrašila... Toda treba je bilo... Zmanjkalo mi je bilo živčevja, prinesli pa mi jih ni bilo več mogoče. To, da ste se nastanili tu, je prekrizalo marsikateri načrt...«

Kakor smo rekli, Magdalena Feronova je govorila veselo... toda celo ta veselost je bridko dirnila Žileto, ki se je spominjala, da je imela ta občutek že v hiši pri Tuilerijah.

Toda z rahločutnostjo, ki je globoko genila Magdaleno, sta se tako Margentina kakor Žileta ves čas med večerjo ogibali vsakega vprašanja.

Po večerji je Magdalena vstala in rekla:

»Pokazati vam hočem najprej svoje stanovanje. Nato hočem odgovoriti na vprašanja, ki mi jih ne stavite v svoji preveliki vrljivosti, ki

pa jih čitam v vajinih očeh. Pojdita z mano...«

Margentina in Žileta sta sledili dami v črni obleki brez strahu.

Šli sta z njo v klet, in ona tima je pokazala, kje prebiva.

»Toda tu je strašno vlažno!« je vzkliknila Žileta.

»Precej,« je dejala Magdalena enostavno.

Margentina se je spomnila zdajci, da pokašljuje čudna ženska tuintam s suhim kašljem in da je njeno lice sumljivo rdeče.

»Tu ne smete ostati!« je dejala v globoki, sočutni ganjenosti. »Preselite se gor, k nama... Stregla vam bom jaz — saj ste tudi vi oteli mojega hčera...«

Margentinine oči so se zameglele.

Za hip se je zazdelo, kakor da se hoče vdati dobrodejnemu genotju.

Ona, ki je kuhala v svojih mislih že cele mesece samo čustva, polna brezupne trpkosti, je čutila, kako se ji ogreva srce ob dotiku simpatije, ki ji jo izkazuje ti dve topli ženski duši.

Toda pr Magdalena je to genotje.

Njeno lice, prepadeno v prvem trenetku, je postalo zopet trdo, kakor črna ploha.

»Pa žila le svojo roko na Margentino!«

»Ah mislite res, da mi le kaj do življenja?«

(Dolje)

Jugoslovanska arena.

Kulturna slika iz polupretekle dobe.

II. Igra.
Zopet zaropčejo bobni, zagrmelje topovi, vzplame baklje in zadone trombe.

Iz daljave se začuje zamolklo rožljanje verig, od nasprotne strani pa odmeva neprestano rjovenje gladnih zverj. Vedno bližje prihajajo glasovi suženjev. Zvok krepke in navdušene pesmi vibrira po nevidnih strunah soparnega ozračja.

Težka atmosfera pada na pljuča gledalcev. — dihanje zastane in milijoni oči se upro na prihajajoče suženje. Zverj potrpe svoje rjovenje, peče črne kaste se izpremeni v divje vpitje, da pomore zverem udušiti glas navdušenja balkanske raje, ki žrtvuje svoje življenje samo in edino le za vzvišene ideale svojega zatiranega naroda, svesta si, da vzklije iz prelite krvi življenje naroda in njegovo blagostanje. Toda nevidne strune brne na ušesa gledalcev: »Končano je! Jugoslovan je vstal! Enak je med enakimi! Visoko plapolata zastava svobode in okovi razpadajo...«

V prvih vrstah je črnogorska raja in v mogočnih akordih doni ju-naska pesem: »Onam, onamo, za brda ona...« »Marš, marš, generalu naš...!« prizvokujejo Bulgari, celo melodijo narodne duše pa prepletajo srbski heroji s svojo himno: »Bože hrani, bože brani, srbskog kralja, srbski rod!« Orška grla pa, čuteč v sebi toplo jugoslovansko kri in enako usodo, niso zaostajala in z njim se je harmonično spopolnil silen bojni kvartet.

Začetkoma otočni glasovi slepega guslarja, pretapljali so se v vedno burnejše zvoke, dokler niso dosegli nijanse strašnega viharja, ki je polagoma izvenel v zmagošnino in veličastno himno, ki je kot vroča zahvalna molitev končno utihnila na radostnih obličjih obsojencev.

Burno in frenetično pozdravila je zadnja galerija podjarmljenih plebejcev, vzhitih nad veličastvom prizora, brate v usodi. Urnebesni kliči so pretresli ozračje: »Slava vitezom! Naprej nad vraga! Zmagajte! Vaša zmagata je naša zmagata! Zadržite zverj!«

Cim se je oglašil naval navdušenja na zadnji galeriji, nastal je nepopisen vrišč na plateji in na tribunah, sluge so tekali vsi zbegani sem in tja. V žurnalistični tribuni »dispozicijskega fonda« penil se je šampanjec. Izbuljenih oči, z razkuštranimi lasmi, podobni bolj iz verig izpuščenim furijam, razbijali so pijani žurnalisti po mizah: »Vojna plebejem! Vrzite zverinam tudi one na zadnji galeriji! Oni so velizdajalci! Culi ste, kako so kričali: »Mi smo z vami!« Oni drže z všvic! Balkanske stenice se morajo pokončati, drugače nam izpridijo naše dobro verno ljudstvo!«

Med pijano šmokarsko druhaljo zakričali nekdo s krivim nosom: »Živio Avstrija!« Hitro pristopi k njemu njegov, nekoliko treznejši kolega in mu pošepeta: »Če želiš kričati, ne kaži vsaj fig, skrij jih v žep in odstrani znak z napisom: Heil Germania! iz gumbnice, ker ti drugače ne bodo verjeli niti najbolj zabiti plebejci in nemčurji.«

V tem hrušču in trušču, katere-mu so smehljaje sekundirali, kakor sod okrogli, trebušniki kapitalistične

družbe in se jim je trebuh stresal kot na peresih od smeha in »heca«, tako, da so jim stopile solze samopasnosti v male oči, ki so se izgubljale v toščki širokega obličja, dal je rabelj v škrlatem plašču dovoljenje za nastop zverj, prej pa je še proglasil, v imenu svojih kolegov, da se ne bodo mešali v klanje, češ, ker jih nič kaj ne interesira, pač pa morajo ostati kletke last zverinodržca.

Hlapci so razpostavili kletke po obširnem prostoru. Te kletke, solidno in izorno izdelane, po vzoru velikega strokovnjaka von der Goltz paše, bile so raznih velikosti, na njih pa so se bleščali napisi, vzeti iz stare balkanske zgodovine, kakor n. pr.: Drinopolje, Kumanovo, Lüle Burgas, Janjina, Prilep, Bitolj, Lozengrad, Drač, Solun, Skader in še celo vrsto manjših kletk, v katerih so ležale krvoločne zveri najboljše anatolske, albanske in druge azijske pasme.

Cim so zagledale zveri približevanje njihovega plena, zarjule so strahovito, saj so bile vajene piti to toplo suženjsko kri, s katero so se napajale že 500 let. Vrata kletk so se odprla.

Grobna tišina je nastala med gledalci, le škrpanje peres po raskavem papirju v žurnalistični tribuni, kjer so se sestavljali brzojavni, kako požira uboga, gladna žival, poslednjo kost balkanske stenice (nova vrsta stenic s kostmi. Op. pis.), motil je splošno napetost.

Tam v loži je zazeval diplomat, pes, kateremu je nekdo stopil na rep, je zacvilil in zopet je bilo vse tiho.

Tako med gledalci.

Začel se je boj na življenje in smrt, med zverino in človekom. Na obširnem pozorišču so si stopili nasproti. Krepka telesa suženjev so zmagovala nad zvermi. Čulo se je pritajeno cvilenje pobitih krvolokov, pogumni vzkliki borilcev in navdušeni kliči junaških zmagovalcev. Glasen krik je odmeval od kamenitih sten amfiteatra.

Krvoločni stvor se je vstrašil junaškega pogleda suženjske raje, zabarikadirale se za močne stene svoje kletke in sikal od divjega sovraštva. Mišičaste pesti junaških Srbinov, zdrobile so v prah umetne ovire in že je ležalo nebroj zverj v poslednjih trenutkih, dokler jim ni močna roka zatisnila vrat za vedno.

Bolgari, Orki in Črnogorci napeli so poslednje sile, da uničijo ostalo strupeno golazen in hrabri Srb šel jim je povsod na pomoč. Igra je bila končana...

Stajersko.

Maribor. Dijaškemu, gimnazij-skemu, podpornemu društvu v Mariboru, je daroval ekscelencna knezoškoš Napotnik 1000 K, povodom njegovega imenovanja častnim članom tega društva. Za velikodušni ta dar se izreka knezoškoš srčen: Bog plati!

Iz Gradca so javili zadnje dni listi, da je poslovodja Fiedler neke famošnje tovarne, zadel glavni dobiček 200.000 K ogrske državne loterije. Kot se je pa sedaj pokazalo, je bilo vse skupaj le izmišljotina par njegovih »prijateljev«. Fiedler se k sreči ni dal za nos potegniti, pač pa — graški dnevniki in mariborska tetka »Straža«.

Slemen. Kot smo že poročali, so pred kratkim našli v potoku pod graščino »Wildhaus« utopjenega nekega Cafuto. Radi dozvednega roparskega umora so prijeli nekega hlapca Störniga in ga oddali okrož. so

dišču v Mariboru. Störniga je sedal sodišče izpustilo ter ustavilo vsa preiskovanja proti njemu, ker so baje vsi argumenti proti njemu ničevi in je najbrže Cafuta res v temi samo padel raz mostu in se ubil.

V Mariboru praznuje zdravnik dr. Rajmund Radk 40letni jubilej svoje zdravniške prakse. Dr. Rak je načelnik mariborske občinske »Spar-kasse«. Rodom je Ljubljčan, torej naš rojak, danes pa seveda Nemec.

Najnovejši berači so gospoda okrog »Schulvereina« in šofštanski renegate. »Schulverein« berači sicer vedno od Poncija do Pilata in seveda tudi po slovenskem, koder zlasti apelira na zabitost slovenskih obč. zastopov, kar pa se mu navadno izjalovi. Vseeno zanimivo je, da krožijo take beraške okrožnice »Schulvereina« i sedaj zopet po naših občinah. Imeti morajo nas Slovence res za velike nevedneže, če mislijo, da jim kdo kaj verjame, o njih trditve, da dela »Schulverein« v človekoljubne namene. — Na drugi strani pa so šofštanski renegate, katerim zelo slaba prede in ki se bodo-čih obč. volitev boje kot hudič kri-ža. Te dni so razposlali okrog poziv-nice, v katerih beračijo za nemški šofštanski volilni sklad. Pri tem ne prizanašajo nikomur in kot poroča »Straža«, so se spomnili tudi »Pa-zinčjanov! Höher geht's nimmer! Vi-deti je, da se zelo boje šofštanskih Slovencev in na teh je, da jim po-kažejo, da so bili dosedanjim nemčur-ski uspehi le problematične vredno-sti.

V Žalcu so prijeli vlomilca nabi-ralnikov za milodare Frana Katscha-ba ravno, ko je hotel izprazniti zo-pet en tak nabiralnik. Prijeli so ga in oddali sodišču. Katschaba je baje tudi oropal nabiralnike za milodare v Botovljah. Po poklicu je Katschaba krznarski pomočnik.

Maribor. Čudno vedenje nemškega profesorja. Na mariborski državni gimnaziji imamo profesorja — seveda Nemca — ki sliši na ime Trobej. Ta gospod se je v zadnjem času začel šteti v dolžnost, da izjiva kjer le more. Svojo korajžo kaže v prvi vrsti nad slovenskimi dijaki, to pa s tem, da jih vseskozi pozdravlja, oziroma odzdravlja s »Heil!« kliči. Je to že višek nesramnosti in čudno se nam zdi, da ga ni človeka, ki bi se upal dovolj energično postaviti v bran slovenskemu dijaštvu. Verni posnemovalci svojega profesorja so nemški dijaki, samo, da imajo ti še toliko takta, da nad svojimi kolegi vsaj ne »hlaajo«, hodijo pa v vedno večjem številu po mestnih ulicah z modrižem v gumbnicah. Pred nekaj tedni je storil slovenski dijak neke-rektnost s tem, da je nosil nagelj. A ni bil še pol ure na cesti, in že ga prime nek nemški profesor in moral je nagelj — stisniti v žep. Vprašamo g. ravnatelja dr. Tomiška, kako dolgo bo to še mirno gledal? Za ta krat ga prosimo in opozarjamo, tem potom, da poskrbi za red v obih slučajih, ki smo jih navedli.

Ptuj. Dne 18. t. m. je bil v Ptuj občni zbor krojaške in čevljar-ske zadruge, pri katerem so Slovenci zmagali pri volitvah. Nemški razgra-jači pa so s svojim vpitjem in razsa-ianjem dosegli, da je navzoči komi-sar zborovanje razpusil. Pravijo, da se bo novo zborovanje vršilo že v kratkem.

V Ljutomeru so zmagali pri ob-činskih volitvah v III. razredu — in to sijajno — Slovenci. V I. in II. raz-redu Slovenci niso volili, marveč od-dali prazne glasovnice. Zmaga v III. razredu pa je pokazala tudi lep napredek slovenske zavezanosti. Si-

cer se je še tega ali onega pogre-šalo, a upati je, da zato prihodnjic ne izostane. — Kot zdravnik se je v Ljutomeru naselil dr. A. Heric, ki že od dne 19. t. m. ordinira v hiši poso-jilnice na Glavnem trgu.

Od Sv. Miklavža pri Ormožu nam pišejo, da so tamošnji veterani-cini imeli pred nedolgo temu neko zbo-rovanje ali slavnost. Kraj je sicer čis-to slovenski, vendar so si nekateri-niki umislili nepravilnost, da so bili slavnostni znaki — samonemški. Da, hoteli so ti ljudje tudi, da naj ne bo nikjer slovenske, pač pa cesarska in štajerska barva videti pri zastavah. Ostale šentmiklavžane pa je to raz-jezilo in sploh nobenih zastav niso razobesili, le gostilničar, kjer se je slavnost vršila, je razobesil — slo-vensko, trobojno zastavo. Povelja, ki so načelniku delala več težav kot najtrši oreh, so bila seveda tudi nem-ška. No, kar je bilo navzočih le ne-koliko zavednih okoličnikov in do-mačinov, vse se je nad to poniže-valno služnostjo veterancev zgražalo. In njihova zastava! Nikjer niti sledu ok slovenskih barvah! Može, može, v čast ste cesarju služili in zanj gledali smrti v oči, ampak svo-jemu narodu si pa ne upate, niti se-daj ne, ko bi to kot naši zgledi mo-rali. Pustite nemštvo in bodite tudi kot veteranci to, kar ste bili kot mla-denčji — vojaki — Slovenci!

25letnica moške podružnice D. C. M. v Mariboru se vrši letos, dne 15. junija. Bo to največja slavnost, ki so jo mariborski Slovenci še kdaj priredili. Ob 3. popoldne naprej bo do občinstvu na razpolago vsi pro-stori obsežnega Narodnega doma. — Dolžnost vsakega zavednega Slo-venca je, da si ta dan obdrži prost za to mariborsko slavnost!

Maribor. Na c. kr. višji državni gimnaziji se prične pismena matura dne 9. junija, ustenjena pa dne 7. ju-lija. Udeležilo se je bo 63 kandida-tov. — Na ženskem čitliču šol-skih sester se prične pismena matura dne 26. t. m.

Čudna zavednost. Ko so Slo-venci v Mariboru začeli razproda-jati za »Slov. planinsko društvo«, se je zgodilo dyema damama, da so bile od gospodov, ki se jih med nami še vedno šteje za Slovence, deloma kratkoma lo odslovljene, deloma pa se jim je zabelilo prispevek z opaz-ko — da Slovenci ravnamo s tem odgovorom nepravilnost (!).

Dnevni pregled.

Voditelji slovenske klerikalne stranke v »gatah«, tako je naslovil praški »Cas« članek, v katerem se govori o razkritjih v klerikalni stranki, o razkritjih, ki so pokazala, da vodi ljudsko politiko na Kranjskem žensko štreberstvo. Prav pose-ben vtis bo napravil na Českem pa-suš, kjer se govori o tem, zakaj ni prišel poljedelski minister v Ljub-ljano. Dogovorjeno je bilo, da pride; tu je pa gospa Sustersičeva hotela, da bi bila ministra prestavljena in da bi ji bilo rezervirano častno mesto pri pojedini, čemur sta se gg. Povše in Lampe uprla. Zato je pa šel dr. Su-stersič na Dunaj in dejal, da na Kranjskem niso ugodne razmere za

ministrske obiske. — Od sedaj na-prej nas bodo Čehi spoštovali.

Kako so se zabavali na poje-dinah pri rodbini dr. Sustersičevi? O tem piše Kamila Theimer: Bila je večerja. Udeležila sta se je tudi g. Povše in gđc. Kamila Theimer. Po večerji je g. Povše vstal in šel z dr. Sustersičem v drugo sobo. V tem je pa začela govoriti gospa Sustersič s Kamilo Theimer. »Izrazila se je na-pram meni o gospodu Povšetu, ki je bil ravnar vstaj izza njene mlze in se je še pušče v sosedni sobi pogo-varjal z njenim soprogom, da mi je zanj stopila rdečica v lica in sem se s težavo premagovala, da ni prišlo do eklata. Dostavila je potem še, da Povše očitno duševno in telesno vsak dan bolj hira in da ga že lastni otroci imenujejo staro babo.«

Roparski napad na Bledu. Veti v »Slovenca« bi kaj rade napra-vile iz roparskega napada na Bledu, o katerem je poročal naš list, po-skus samomora. Navajajo pa se dej-stva tako nerodno, da ta veliko bolj govore za napad kot samomor. O stvari bomo poročali in jo preisko-vali, dokler ne pridemo do dna.

Brez naslova. »Italija je že davno videla — Valono. Ona je tja poslala svoje kupce in je postavila nekaš šol. Kakor je drugače v nekaterih slučajih zelo varčna — kar se tiče Valone ni varčevala. In to je čisto razumljivo. Gospodar Adrije bo oni, ki bo od prve strani zavzel Otranto in Brindisi in od druge strani Va-lono... Kar se tiče Italije in Av-strije glede njunih mej v Albaniji, se zdi, da bo vojna neizogibna. Bodoče vojne pozicije je izvrstno in ob prav-em času preštudiral generalni štab Viktorja Emanuela III. V okolici Va-lone sem srečeval izborne poznavat-elje onih krajev, mirne potovalce, katere sem potem srečal v Rimu in Tarantu. Ampak tam so bili oblečeni že v — vojaško uniformo.« (Ruski pisatelj in žurnalist Nemirovič Dan-čenko.)

Umrl je v Novem mestu g. An-ton Mraček, inženir pri gradbi želez-nice. Pogreb pokojnika se vrši v ponedeljek 26. t. m. ob 5. uri na ta-mošnje pokopališče. R. I. P.!

Mrtvo truplo so našli. Dne 16. t. m. so našli ljudje na robu gozda v bli-zini Škofljice moško truplo. Kakor se je dognalo, je mrtvec 56letni Jo-žef Florjancič, brezposelni delavec iz Perovega pri Grosupljem. Flor-jancič je bil notoričen pijanec. Pri njem so našli veliko steklenico žga-nja. V tem slučaju ne gre za kak zločin; smrt je najbrže nastopila vsled preobilno zavžite pijače. Žalosten konec pijanca-šnopsarja.

Aretacija sumljive ciganske tolpe. V četrtki je orožništvo are-tiralo v Rudniku cigana Valentina Hudoroviča in Rudolfa Levakoviča, ker sta na sumu, da sta izvršila v ko-čevskem okraju več tatvin, o katerih je »Dan« že poročal. Oba cigana je orožništvo izročilo deželnemu sodi-šču v Ljubljani.

Kap ga zadela. Kakor se iz Kra-nja poroča, je zadela kap dne 23. t. m. 83letnega Jakoba Gorjanca iz Britofa pri Kranju. Padel je na tla in je bil na mestu mrtve.

Živela Srbija! — Hoch Öster-reich! Dne 27. aprila t. l. je bilo v gostilni Marije Flap v Schalkendorf

Quo vadis? Od sobote do ponedeljka predstave od 1.—3., 3.—5., 5.—7., 7.—9., 9.—11.; v nedeljo ob pol 11. dopoldne. Cena pri tem sporedu nekoliko zvišane. V soboto otvoritev vrta. Igralo se bo pri dnevnih luči od 5. ure naprej Kino-„Ideal“. Te dni predprodaja ob 10. uri zjutraj.

FRANCE ŠTAJER: Najstrašnejši trenotki.

(Kavarniški pogovori.)

Elegantni advokat dr. Brzo-kavs se blazirano nasmehne, kakor je videl, da se smehljajo v »Simpli-cissimu« bikoborci, pa zamahne le-žerno z roko: »He, kaj bo to! Du-ševna revščina! Najstrašnejše tre-notke doživljam, če čitam futurizem. Sploh če mislim!«

Sodni praktikant vzklikne ide-alno melanholično: »To je bil naj-strašnejši trenotek v mojem življenju, ko sem se zavedel, da si mislim, ka-kor pravi pastor v Ibsenovi »Roz-merjevini«, da ni sodnika nad nami. Zato pa bodimo mi lastni objektivni sodniki!«

Dr. Brzokavs: »No, vi boste prej osiveli, nego postanete sodnik. Tu vlada počasno napredovanje, v blaženih aciou.

Davkar: »Najstrašnejši trenotek v mojem življenju je bil takrat, ko sem hotel popoldne v pisarno. Stanu-jem v drugem nadstropju. In v tem trenutku ngledam med prvim in dru-gim nadstropjem psa. Ves se je tre-sel in renčal, kakor gramofon, če se drgne igla počez po plošči. Takoj sem se domislil: pes je stekel. Bli-skovito sem smuknil v sobo. Pred hišo je stala moja kuharica. In toliko

prisotnosti duha sem imel poleg vest-nega umevanja službenih dolžnosti, da sem vrzel ključce od davčne bla-gajne, naj jih brzo nese v davkarijo ter naj obenem pokliče policaja. Stopil sem h ključavnici. Pes je renčal vztrajno dalje. Policaj je prišel ter se približal psu z notesom v roki: »V imenu postave, kako se zo-vete!« Pes je renčal. Policaj je za-rohnel nestrpno: »V imenu postave narazen! Ausanand!« Pes si je naj-brže mislil: »Darauf spuck ich!« In prikazale so se mu na gobcu pene, oziroma pljunki! Ej, si je mislil poli-caj, morebiti je pa pes stekel. Strogo a hitro je bil odkuril ritensko po stop-nicah, zaukazal hišniku, naj ne do-voli nikomur v hišo, naj zaklene ve-žo in tako dalje, da pokliče on, stra-znik nemudoma konfederat!

Čakala sva z ženo, trepetajoča v pričakovanju, da vplomi pes, ali da razgrize vrata. Minula je težka noč. Drugo dopoldne pogledam nekoliko osivel skozi ključavnico: pes renči dalje. Konfederat pride končno ter aretirat psa, ker nima znamke. Pri »figabirtu« pa so povedali, da je psa izgubil kmetič in da so ga navihanci napojili s pivom plzenskim ter ga privežali z nevidno vrvico pred davkarjevo stanovanje, da bi se mašče-vali vsled previsokih davkov. Pre-ganjani, pijani kmetiči pes se je se-veda penil in se mu je kolcalo še v

spanju, kakor bi renčal!

Večni študent se odreže: »Bo že, no! Ampak najstrašnejši tre-notek sem doživel v četrti šoli, ko sem spisal pod psevdonomim dramo, jo poslal gledališču ter čakal nestrpno več let, da doživim premiero. Nič. Dolgo let nič. Pozabil sem že, kaj sem napisal. Nedavno me je prosil prijatelj kritik, naj ga nadomeščam zvečer, ker igrajo dramo, on pa ima rendezvous z operetno silo. Jaz sem že zdajnaj pozabil na svojo dramo. V sedmi vrsti parterja sem dremal. Sufler se je potil, igralci so se potili, občinstvo se je potilo. Drama se je zvala: »Prst v goltancu!« Meni se je tako vsaj zdelo. Ta snov, teletiči za-pletljaji, ha! Vse me je tako razbu-rilo, da sem ponoči v kavarni — tam je bilo — spisal uničujočo kritiko. Igralce in igralke sem toplo hvalil, ker mi je dejal prijatelj kritik: »Ne zameri se palicam in nohtom!« Am-pak avtorja sem raztrgal! Tako sem dejal: »Nekateri ljudje mislijo, da so talenti, ženiji, izvanredni bogovi, med tem, ko so neumnejši kakor fo-tograf. Hjalmar Ekdal v Ibsenovi »Divji raci.« In tako dalje.

Drugi kritik nisem čital. Spo-minjam se pa, da sem bral drugega dne notico: Iz gledališke pisarne: Na splošno željo se nova drama ne po-novi. Ako nas ne bi napadalo p. n. občinstvo in kritiki, da uprizarjamo

samo tuje proizvode, ne bi igrali omenjene drame, koje avtor je nade-budni slovenski četrtišolec gospod Samo Skrunski.

In to sem bil jaz, Prokleta smo-la. Raztrgal sem sebel! To je bil naj-strašnejši trenotek!

Inženir se oglasi: »Najstrašnejši trenotek sem doživel takrat, ko sem se vrnil bolehen v domovino. Na No-tranjskem imam hišo. Sem imel. Ta-koj potem sem jo prodal. Pozno zve-čer sem prišel. Ključce je imel sosed, odsluženi infanterist.

Odklene mi samotno hišo. Pa mi pove, da sem suh in bled. Pogleda čevlje in se čudi, ker so rumeni ka-kor driska. Me vpraša, kako jih sna-žim. Odvrnem, da z mlekom. In šel sem spat. V samotni hiši. Opolnoči je zatulila burja, in je piskala ter po-čela vsega vraga. In jaz sem bil sam. Naenkrat začujem, kakor bi nekdo drgnil v veži. In nekdo pihal skriv-nostno. Pa mijavkal obenem. In bur-ja je tulila. Šipe so zvenčale. V veži so se širili skrivnostno strašno pri-tajeni glasovi, medmeti! Ne sramu-jem se, če izjavljam slovesno, da so to bili najstrašnejši trenotki v mojem življenju. Spominjal sem se dobre, ranjce tete, ki mi je zapustila hišo. Zopet je zamijavkalo in čul sem: Š... š... š... kakor bi nekdo podil mačko. Pokleknil sem pred Razpelom. Tedaj pa je zunal zaropotalo, kakor bi ne-

kdo ubil krožnik. Zarohnela je v veži kletvica: »Prokleti maček!« Z raz-pelom v roki sem stopil v vežo.

Sosed — bivši infanterist in ofi-cirski sluga — stoji razjarjen in sna-ži moje rumene čevlje z mlekom. Začuden me gleda ter se opravi-čuje: »Sem hotel osnažiti, osnažiti. Pa maček, na mestu da bi se ženil zdaj spomladi, hentani maček, pa se je smukal okrog skleda. Sem ga po-dil. Zdal imava črepinje!«

Nato se oglasi zdravnik dr. Kliz-ma: »Pred poroko je dejal oče moje neveste, da bo imela dote 100.000 K (stotisoč kron) takrat, ko se poroči z menoj.

In glej vraga: Prokleti skopuh ji je dal prvega dne mojih prvih me-denih tednov 10.000 kron (deset tisoč kron).

Povprašal sem, kje je še ena ničla. Pa je dejal: »Saj je dobila vas!« To je bil najstrašnejši trenotek v mojem življenju!

Docent Repoštev pripomni: »Najstrašnejši trenotek sem doživel, ko sem pisal disertacijo o Albancih, pa se nisem mogel prepričati, če imajo rep ali ne! Tako proketo me je brenčila neka Albanka!«
Kulturni zgodovinar dr. Kolega si obriše nos in reče: »Najstrašnejši trenotek sem doživel, ko sem pisal stricnu, da bi se mi prikupil, da le nje-gov lojalen inserat; chef d'oeuvre.

pri Kočevju zbranih več delavcev raznih narodnosti. Peto se je slovenski in nemški. Ko stopi med nje delavec Anton Ilič, doma iz okraja Kruševac, zavpije: Zivela Srbija! Nato so mu drugi odgovorili z »Hoch« in živijo Avstrija! To je razvnelo duhove, najbolj pa še Iliča. Potegnil je nož in grozil, da lahko vse pokolje, kar jih je v gostilni. Gostilničarka se je prestrašila in poslala v Kočevje po orožnike. Da pa orožniki ne bodo zastopali prišli, so vrata zaprli. In to je bilo ravno nespametno in to zopet kaže, kako Kočevci preže na Slovane. Ilič se je namreč zbal orožnikov in siloma skočil skozi okno na prosto. In tedaj je gostilničarka zopet navdušila fante, da so šli za njim na lov in to so bili: Panjek, Metelko in Zakrajšek. Metelko so kamenje za njim in mu tudi sicer skušali nagažati. Konečno je to divjanje svojih tovarišev Iliča še bolj razkačilo. Z odprtim nožem je poskušal preganjalce zapoditi v beg. Pri tem je sunil najprej Panjaka v prsa in ga smrtno nevarno ranil. Ko je tega odpravil, se je podal še za bežečim Metelkom. Ta se je spodtaknil in padel, Ilič pa z nožem po njem. Dal mu je 6 zabodljajev in pri vsakem je Ilič zakvakal kot žaba. Vsi zabodljaji pa so bili k sreči le bolj lahke narave. Oba ranjenca so odpeljali v bolnico, Iliča pa v zapor. V soboto dne 24. t. m. se je Ilič zagovarjal pred okrožnim sodiščem, in sicer se je zagovarjal s silobranom. Ker mu pa tega sodišče ni moglo verjeti, je bil obsojen na sedem mesecev težke ječe ter v poravnitev za bolečine in odhodu na zaslužku obema ranjencema.

Ljubljana.

— Vprašanje Kino-Metropol. Poštena slovenska govorica nima izraza, s katerim bi se primerno označila nesramnost kranjskega deželne odbora. Kako lumparijo je zakrivil takozvani deželni odbor, lahko izprejdi vsakdo, če mu pokažemo posledice takega ravnanja. Včeraj so dobili naši igralci od »Dramatičnega društva« pisma, v katerem se jim naznanja, da vsled prepovedi dež. odbora »Dramatično društvo« nima nikakih sredstev in da jim ne more plačati nikakih niti takozvanih subvencij. S tem, da so bili vsi igralci odvezani od pogodb, t. j. naši umetniki, ki so vse svoje življenje posvetili slovenskemu gledališču so vrženi na cesto. Zaradi tega je letos zopet vprašanje — ali bo gledališče ali ne. »Dramatično društvo« je s tem oškodovano za več tisoč kron. Znano je, da se mnogi filmi za kinematograf morajo naprej plačevati. »Dramatično društvo« je plačalo v petek 400 kron za filme naprej. S prepovedjo deželne odbora je »Dramatično društvo« ob to svoto in ob ves tisti denar, kar bi bilo ta teden dobilo. Falotstvo takozvanega deželne odbora obstoji v tem, da ni dalo »Dramatičnemu društvu« niti teden časa, da odpove onim ljudem, ki so bili pri podjetju uslužbeni. Vsi ti ljudje so bili v enem dnevu brez službe. — Tako po nedolžnem trpe ljudje, ki si z delom služijo svoj kruh. — Dež. odbor je dal »Dramatičnemu društvu« gledališče za dve leti na razpolago. »Dramatično društvo« je v tem smislu delalo pogodbe. Koliko škode sledi iz tega? — Povdarjamo še enkrat, da se »Dramatično društvo« ni prav nič pregrešilo. Predstave so šle skozi trojno cenzuro — ljudje, ki so tu od-

Nekje sem pobral to besedo, ne da bi vedel, je li psovka ali hvala. Pozneje sem se prepričal iz rečnika, da je to rečnik delo, mojstrsko delo.

Profesor Pepe povzame resno besedo: »Najstrašnejši trenotek sem doživel takrat, ko sem umiral v zavesti, da umiram, ne da bi poznal ženske. Da sem še nedolžen, dasi štejem štirideset let.«

Komponist se nasmehne: »Ampak jaz! Hotel sem ustvariti spomenik pravemu zakonskemu življenju s tem, da sem posvetil opero svoji ženi. Takorekoč kot dijamanten vzgled... Ampak najstrašnejši trenotek sem doživel ko sem jo po premieri zamenjal s gledališču ter doma. Ušla mi je! S sušlerjem!«

Literarni historik dr. Skuha: »Najstrašnejši trenotek v mojem življenju je bil, ko sem doživel, da tvorijo našo literaturo skoro same črtice, in da iste opisujejo skoro same histerične ženske, kojih niti ni med Slovenci (temveč si jih izposojajo literatje) in da ni doslej Slovenec ustvaril iz narodnega blaga velikih tekstov!«

Ustvarjajte vendar žeganje, semenj, pripenjanje medalj srenjskim bikom, ne plonkajte in ne umirite prekmala, tako, da vas bo umelo ljudstvo in inteligenca!«

Branci: »Najstrašnejši trenotek smo dožveli, ko se je oglašil in ko se oglašja futuristi!«

(Konec.)

ločevali, predstav sploh niso videli — kar dokazuje, da je izgovor o umazani vsebini prazen. »Dramatično društvo« je bilo v petek opozorjeno na sklep dež. odbora — in v soboto opoldne je bilo gledališče zaprto — ne da bi se bilo med tem »Dramatično društvo« v čem pregrešilo. — Cela Ljubljana je obojela početje dr. Šusteršiča. Ako bi imeli v deželnem dvorcu količjak časti in spoštovanja do zakona, morali bi se najprej informirati, če se res tako boje za moralo, naj bi bili zaprli tekoni osmih dni — ne pa na način, ki je proti vsem postavam. Toda postava — pa klerikalci! — In ta »dež. odbor«, ki ne vpoštevata niti najnavadnejših zakonov glede odpovedi, naj bo avtoriteta! Vsak lahko pljune na tako postopanje. Ljubljanci pa naj dajo na to odgovor s tem, da podpro naše »Dramatično društvo«, katerega edina skrb je rešiti slov. gledališče.

— Kakšen moralen uspeh so dosegli klerikalni moralisti? S svojo prepovedjo so dosegli klerikalci to, da so se v Ljubljani tuji smejali, ko so želi lepe dobitke in spravljali denar, ki bi bil šel sicer v korist »Dramatičnega društva« in slovenskega gledališča. To je torej moralen uspeh V drugih kinematografih se daje, kar se hoče — klerikalni moralisti pa mislijo, da bodo v kinematografih dajali same lurske pastarice.

Pozor! Nov film. Nov kinematograf! Jutri prinesemo natančen posnetek onih prizorov, kako je dr. Šusteršič prosil, da so ga zopet izvolili za predsednika »slov. hrv. klub«. Mislijo so namreč voliti Korošca. Ker pa bi bilo to sedaj značilno za Šusteršiča, si je predsedstvo izprosil, češ: sicer bo Theimerica triumfirala.

— Občni zbor »Dramatičnega društva« se vrši v soboto ob 8. zvečer v Narodnem domu. Na dnevnem redu je vprašanje bodoče sezone. Občni zbor bo zelo važen in opozarjamo že danes nanj.

— Hrvaški inženirji v Ljubljani. V soboto se je pripeljalo v Ljubljano 36 inženirjev in nekaj dam iz Zagreba. Sprejeli so jih na kolodvoru slovenski kolegi. Popoldne so si ogledali mestne tehnične naprave, zvečer je bilo predavanje v slov. gledališču, ki je bilo od inženirjev in dijakov obilo obiskano. Zvečer je bil komerz v Tivoli. Včeraj so si hrvaški gostje ogledali ljubljansko okolico in so se zvečer odpeljali.

— Zahvala zagrebškega župana »Društvu inženirjev v Ljubljani« za čestitke k novoizvolitvi. Društvo inženirjev v Ljubljani je brzojavno čestitalo ing. arh. Janku Holjcu k zopetni izvolitvi za župana svobodnega mesta Zagreba, nakar je dobil predsednik »Društva inženirjev v Ljubljani« sledeči odgovor: Veleučeni gospodine predsedniče! Na ljubeznem sjećanju i najlepši čestitci u imenu »Društva inženirjev v Ljubljani«, povodom mog ponovnog izbora za načelnika, topli Vam hvala. Velika mi je dužnost nametnuta, jer sam obvezan sve svoje založiti nesamo kao Hrvat i Zagrepčanin, već i kao prvi tehnik na tom mjestu, da utrem i u naš put stališu, kojem sem se posvetio i kojemu pripadam, do njegovih prava i potpunog ugleda. Ujveren, da u slučaju potrebe mogu računati i na podporu slovenske práce i njihovih inženira, kličem: da živi i napreduje »Društvo inženirjev v Ljubljani«! Sa velespoštovanjem: Janko Holjac.

— Policijska častna garda je včeraj marširala pri franciskanski procesiji. Na nemško komando: Habt acht. — Kehrt euch itd. so se morali gibati naši policaji, 32 po številu. Ali je to njih poklic, ali ne — to je vprašanje.

— Protireformacija je pri nas v polnem delu. To dokazujejo procesije po naših ulicah. Tuji pač si mislijo, da smo Slovenci še daleč za Tirolci. Te dni so posadili križ na novo jeziško cerkev na Poljanah, ki bo ena največjih v Ljubljani. To bo velik, očee... ožL. trčee eniatr rdg ovc čen dokaz, da smo tam, kakor smo bili, ko je škof Hren prinesel nemško jeziško moralo v Ljubljano.

— Pogreb Ludovika Stricejca. Včeraj ob 3. uri popoldne se je vršil pogreb rajnega Ludovika Stricejca. Pogreba se je udeležila v prvi vrsti ljubljanska požarna bramba, katere ravnatelj je bil umrl. Prišlo pa je tudi veliko zastopnikov požarnih bramb iz dežele. Prišel je »Sokol« z zastavo. Med udeleženci pogreba smo tudi videli ljubljanskega župana dr. Tavčarja, podžupana dr. Trillerja ravnatelja Ivana Hribarja, dvornega svetnika Levca in več naprednih občinskih svetnikov, itd. Vence je dobil umrli enajst. Pevci so mu zapeli pred hišo žalosti »Ustliš nas, Gospod!« na kar je šel sprevod na pokopališče k Sv. Križu, kjer so blagega pokojnika položili v rodbinsko grobnico k zadnjemu počitku.

— Pri zatvornici v Gruberjevem kanalu je voda izpodkopala obrežno

skarpo. Voda dere namreč pri tej na pol odprti zatvornici z vsilo silo po strugi, a kakih 15 metrov daleč buja peneče se valovje s tako silo ob skarpo in spodnja tla, da je treba z nova te dele struge spodaj močno betonirati. Skodo in stroške bo pa trpela mestna občina, dasiravno ne vemo, kako pride ravno ona do tega, če je podjetje zakrivilo pri zatvornici že prej in zdaj napako!

— Kaj je na svetu vse mogoče? Med drugim tudi to, da naročnik turške srečke že po vplačilu 4 K 75 v zadene 400.000 frankov. Kdor ne verjame, naj piše po dokazila glavnemu zastopstvu Češke industrijske banke v Ljubljani glasom današnjega zadavnega oglasa.

— Ogenj. V soboto zvečer ob pol 12. se je pokazal na vzhodu ljubljane velik sij. Ljudje so drli iz hiš in so mislili, da gori cel Vodmat ali pa Kodelovo. Na Gradu je dvakrat ustrelo. Sij pa je kmalu pojenjal. Zgorela je namreč le lesena baraka, v kateri je bila gostilna »Na zeleni tratici« na travnikih za prisilno delavnico. Ogenj je v pol ure uničil vso barako in nje vsebino. Kako je ogenj nastal, se ne ve — menda iz neprevidnosti.

— Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan »Quo vadis?« Jutri lepa drama »Na robu življenja« in dve komični senzaciji »Max veslar« in »Morice kot predsednik«. V petek otvoritev vrta. Od sedaj naprej se bode kazala vsak petek ena senzacijska drama Nordisk-družbe. V soboto »Padec Skadra«, najboljša vojna slika, kar se jih je dosedaj kazalo.

— Spomenica o učiteljskem stanju se je začela včeraj razpošiljati našim zaupnikom. Ekspedicijo je prevzela Učiteljska tiskarna. Oposode zaupnike, ki jih bodo prejeli, prosimo uljudno, da jih sprejmejo in primernim potom porazdele med občinstvo. Razdelitev naj se izroči kakemu zanesljivemu prijatelju učiteljstva.

— Invalidska ustanova. Razpisano je eno ustanovno mesto invalidske ustanove društva ljubljanskih gospa v letnem znesku 100 K. Podrobnosti so razvidne iz razglasa, ki je nabit na mestnem magistratu.

Zabava.

Ona ni taka.

On: Kaj praviš draga, da je Skader padel.

Ona: Jaz ti nisem dala toliko dela.

Odjemalec pravi (čevljar-skemu mojstru): »Gospod mojster, vi ste mi naredili premajhne čevlje!«

Mojster: »Oprostite gospod! Čevlji vsekakor niso premajhni, ampak vaše noge so prevelike!«

Pepček: »Ata, zakaj pa vojak samo z enim očesom gleda, kadar meri?«

Ata: »Zato, da bolje zadene.«

Pepček: »Kaj ne, ko bi nič ne gledal, bi še bolje zadel.«

Zaklar: »Punklar, kaj pa ti neseš v tvojem punklju?«

Punklar: »Jaz nesem vse polno praznega. Kaj pa ti neseš v žakeljnu?«

Zaklar: »Jaz pa nesem vse prazno polnega.«

Tedenska kronika.

Hitro bo pomlad minila, že se bliža koncu maj — cvetja malo je rodila, če pomislimo nazaj.

Vojska pa še ni končana, ker pogosto se zgodi, da na polje pada slana, ko se komaj razcveti.

Vendar mir se nam obeta s tem se vojna dokonča, (saj že celega pol leta se z orožjem ropota).

Toda s tem še ni rečeno, da konča se direndaj — tu je še vprašanje eno — in en velik še vprašaj.

Skader diplomate moti, vsi neradi ga puste

(drugi je drugemu na poti, drug se drugega boje).

In tako bo vse ostalo, kakor bilo je doslej, da se bode pokazalo, kam od tu bi šli naprej.

Saj je diplomatov mnogo, časa imajo dovolj (a pred takole nalogo, dolgo hodijo okoli).

Razne druge pa težave brez težkoče rešijo, v blagostanje vse države tako stvar pospešijo.

Ker premalo je svetnikov, Avstrija za nje skrbi, ker premalo spomenikov, diplomatom zdaj stoji.

Čali zidati kapele smo na mejli sebi v čast, večno slavo bodo pele našo kazale oblast.

Diplomatični uspehi se o kapelicah množe, v njih odpuščajo se grehi, ki jih drugi narede.

Toda govoriti stvarno varno ni o teh rečeh, ker sedaj je že nevarno, če bi te premagal smeh.

Ker navdušena mladina predkriti govori (ker nji več se domovina, kakor pa država zdi).

Ker se z vojsko je igrala in meje prestavljala, ker se je navduševala in preveč zabavljala.

so poslali policaje in peljali jo v zapor, (menda so se bali vstaje, da bi ne nastal upor!)

Tudi nam čutiti dali so mogočno svojo pest, s tem pa le so pokazali, da imajo slabo vest.

Vojna je denar pobrala, dobro čutito to vsi, vojsko voditi ni šala, to izkušnja nas uči.

Kmeta nihče nič ne vpraša, če je plačati voljan — zanj je dobra suha kaša če je ni — je sok neslan.

On težavno breme nosi, vedno bolj ga k tlom tišči, če pa milosti kje prosí, je nikoli ne dobi.

Kino-Metropol v Ljubljani svoje delo je končal.

ker (povedano po strani) klerikalec ni postal.

Pravijo, da je morala stopila iz svojih mej, vsa Ljubljana bi propala, če bi šlo tako naprej.

Mesto njega bo Kamila Theimer nas zabavala, nove spletke bo odkrila, od »moral« predavala.

Kako je šentjanski župnik napravil pogreb kurentu in — sebi.

Iz Novega mesta.

Doli v St. Janžu pase svoje ovce znani župnik Ljudevit Bajec. Pase jih in striže in molze. Nepokorne pa zmerja kar na prižnici prav po — pastirsko. Ker le ni nehal, se je zbrala deputacija zavednih mož in šla na Pepelnico k škofu v Ljubljano. Naj on napravi konec tem razmeram, farani hočejo imeti res dobrega dušnega pastirja, ki bo oznanjal mir in ljubezen.

Pastir pa, ki noče biti tak pastir ljubezni in miru se je razsrdil nad temi porednimi ovčicami. Napovedal je ženam cele fare velikonočno izpraševanje. In pri tej priliki je pastir zopet pokazal kako pase svojo čredo. Namesto verskega izpraševanja, se je iz vseli mož, ki so šli k škofu norčeval in norčeval se je obenem iz tako resnega dne, kot je za krščansko cerkev ravno pepelnica. Našel je po imenoma dotične može in rekel: Vidite, ti so šli v Ljubljano kurenta pokopavat... in baje je še pristavil: »pa drva žagati«. Takšno je bilo »velikonočno izpraševanje« v St. Janžu.

To pa veste, da svet nima večjega groba molččnosti, kakor so — ženske. Se tisto uro je cela fara zvedela, da so »gospod« za velikonočno izpraševanje ženam oznanili evangelij o tistih možeh, ki so šli v Ljubljano kurenta pokopati in drva žagati. Vse se je smejalo temu evangeliju. Kaj je zasmehovanim ostalo drugega, morali so od župnika zahtevati zadostčenje. Tedaj pa se je dobri pastir zbal svojih porednih ovčic in prosil za poravnavo pri novo ustanovljenem posredovalnem uradu, katerega član je tudi eden razžaljenih, to je g. Ivan Majcen, gostilničar in mesar v St. Janžu. Nekaj razžaljenih mož se je res župnika usmili. Sklenila se je poravnava, da je župnik svojo žalitev moral pred cerkvijo preklicati z izjavo, da obžaluje, da se je tako nesposobno izrazil o deputaciji pri škofu. In nekaj je moral plačati v dobrodelne namene.

Župnik je mislil, da je s tem svojega kurenta pokopal. Toda oni drugi, ki se niso z njim poravnali, so mislili drugače. Tožili so župnika pri okrajnem sodišču v Radečah. Ondi je dobri pastir za pogreb svojega kurenta dobil 100 K globe ali 10 dni zapora. Župniku, ki je pri drugih pogrebih ceneji, se je ta pogreb zdel predrag. Hotel je, da dobi ta kurentov pogreb sploh zastoni, ker je že itak enkrat moral ga drago plačati pri poravnavi. Po svojem zagovorniku dr. Peganu je napravil vzklic, to je, pritožil se je zoper to razsodbo pri drugi instanci — in to imamo mi, namreč novomeški sodniki v rokah. V četrtek 15. maja je bil zadnji sodni dan. Župnik se je brez zagovornika sam zagovarjal. Pravil je da je dotične besede res izustil, toda še le ko jih je že pred njim neka ženska izrekla, on je le za njo povzel te besede. Če je božji namestnik povsod tako resnicoluben, kakor je bil ta, potem slaba stoji z njegovo krščansko vero. Dokazalo se mu je namreč, da to ni bilo res, ampak, da je žalitev sam on prvi izustil ne samo enkrat celo dvakrat, vselej pri »velikonočnem izpraševanju«. Pobil je pa tudi krščansko resnobo pepelnici, rekel je namreč, da je že tako navada, da se ljudem, ki gredo na pepelnico od doma, reče, da gredo kurenta pokopavat. Bog obvaruj, on s tem ni mislil nikogar izročati javnemu zasmehovanju. Sicer po njegovji in dr. Peganovi sodbi nikakor ne gre, da bi bil on zdaj ko se je z nekaterimi dotičnih mož že poravnal, zaradi istega dejanja še enkrat obsojen. Lahko pa je bil razburjen, pomislite, »grozovita masa 24 ljudi gre zaradi mene k škofu, ko bi jih bilo par dovolj...« Sploh, gospod župnik je kot rojen advokat dobro govoril h kurentovemu in svojemu pogrebu.

Od zasebnih tožiteljev je bil le vodja g. Majcen navzoč pri razpravi. Zastopnik dr. Gosak iz dr. Novakove pisarne je polajnil napačno dr. Peganovo in župnikovo sodbo. Glede razžaljenja časti nima nihče drugi razpolagati; kakor vsak za se. Če so se eni poravnali, je to njihova stvar, kakor je stvar ostalih da si za

razžaljenje poiščejo drugo pot za doščena.

Kurent pokopan — župnik obsojen.

Vzkljeni senat je po temeljitem posvetovanju o tej stvari razsodil tako: župnikova pritožba zoper obsojbo prvega sodnika, mu ne pomaga nič. Kakor je bilo v Radečah zapisano, tako je tudi v Novem mestu potrjeno, 100 kron ali pa 10 dni zapora, edino to je zdaj še od župnika odvisno, na katerega teh dveh načinov hoče svojega kurenta pokopati. Še vesel naj bo, da je tako poceni »skozi« prišel, kajti dobri pastir je že enkrat doživel tak pogreb, ki ga je stal tudi 100 kron. In seveda stroške, precej debele stroške bo moral župnik tudi trpeti. Ali župnik Bajec še ni obupal. Pomislite, pritožil se bo. Hafnerjev vzgled mu je plaval pred očmi, ko je ves njegov up splaval po blizu pod razpravno dvorano tekoči Krki. Pri tem pa bi bil kmalo še nekaj za nameček dobil. Sveti mož je mislil, da je na prižnici, kjer lahko zavija resnico. Skušal je predsednikove razloge drugače obrniti, kakor jih je predsednik rabil.

Tako torej je šentjanski župnik napravil pogreb kurentu in sebi.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

26. maja 1913.

Spori med Zavezniki so se v zadnjih par dneh silno poostri. Od vseh strani prihajajo poročila o velikih bojih med Grki in Bolgari. Kakor vseh teh bojov ni vzeti pretragično, dokler si vlade posameznih zavezniških držav prizadevajo spore mirnim putem rešiti, vendar so bolj značilni, ker dokazujejo, da ima v današnjem položaju na Balkanu veliko in preveliko besedo armada.

Sofija, 26. maja V tukajšnjih političnih krogih še niso prenehali upati, da bi se ne posrečilo grško-bolgarskega konflikta mirnim putem poravnati, posebno, ker je znano, da je bolgarski ministrski predsednik Gešov zagrožil z demisijo za slučaj, da bi bolgarski generalni štab na mestu ne ubogal povelj bolgarske vlade.

V Sofiji je grški poslanik protestiral proti bolgarskemu ravnanju in pravi se je temu protestu pridružil tudi srbski poslanik.

BOLGARSKI LISTI V ČUDNI LUČI.

Ni še dolgo, kar so bolgarski listi prinesli lažljivo vest, da je srbski prestolonaslednik oklofutal mlado deklico v Bitolju za to, ker je povedala, da je Bolgarka. Sedaj so zopet bolgarski listi na široko poročali, da so Srbi umorili nekega trgovca in njegovo rodbino. Dalje govore o pokolju v vasi Zagorje, kjer so pobili baje Srbi 6 kmetov in posiljevali ženske.

Belgrad, 25. maja. Uradno. Veste bolgarskih listov o umoru nekega trgovca v Bitolju in njegove rodbine so neresnične. Pač pa je dognano, da o trgovca, njegovo ženo in otroke umorili bolgarski komiti. Tudi poročila, da ba bi bili Srbi v vasi Zagorje morili in posiljevali, so izmišljotine. Preiskava je uvedena, da se dožene, odkod te vesti.

SRBSKO-BOLGARSKI SPOR V SKUPŠTINI.

Belgrad, 26. maja. Kakor poročajo listi, bo ministrski predsednik Pašić v prihodnjih dneh podal vladno izjavo v skupščini o srbsko-bolgarskem vprašanju radi razdelitve ozemlja. V ta namen je danes sklical konferenco voditeljev strank. Govori se, da se izvede aneksija vsega ozemlja, ki ga je zasedla srbska vojska.

DR. KRAMAR APELIRA.

Praga, 26. maja. V »Nar. List.« je priobčil dr. Kramar nujen apel na Srbi in Bolgare, da poravnajo svoj spor mirnim putem in, da se ne bi sprla radi ozemlja, ker bi potem izgledalo, kot da vojna ni bila osvobodilna, temveč — osvojevalna.

MIROVNA POGAJANJA.

Mirovna pogajanja v Londonu ne gredo nič kaj od rok. Izpremembe, ki so jih sklenili zavezniški mirovni delegati, niso Turčiji povšeči in se jim bo menda uprila. Vendar se pa govori, da bo zavlačevanja kmalu konec, in da ga najbrže pospeši sestanek carja ruskega, angleškega kralja in nemškega cesarja v Berlinu.

London, 25. maja. Reuter poroča: Med delegati zveze in Turčije se vrše živahna posvetovanja. Osman Nizami paša je imel razgovor z grškim mirovnim delegatom dr. Streltom, iz katerega je skoro razvidno, da odklanja Turčija zavezniško zahtevo po izpremembi mirovnih pogojev. Turčija je proti vsaki izpremembi mirovnih pogojev. Vendar pa odgovor Turčije še ni definitivni, temveč je le podlaga daljših pogajanj in zavezniški delegati iščejo formule, ki bi zadostila njihovim zahtevam in ne prišla v nasprotje z mirovno predlogo veseli.

SKUPNI MINISTRSKI SVET.

Dunaj, 25. maja. Začetkom junija se bo vršil na Dunaju skupni ministrski svet, na katerem se bo govorilo o zunanjem položaju in finančnih zadevah.

PORTA IN OTOKI.

Carigrad, 26. maja. Porta razpošlje na vsa poslaništva cirkularje, v katerih obrazloži svoje stališče glede otokov.

BOLGARIJA IN MOHAMEDANSKO PREBIVALSTVO V TRACIJI.

Solun, 26. maja. Bolgarska vlada je pozvala mohamedansko prebivalstvo zasedene Tracije, da vstopi v armado. Odgovor prebivalstva je bil, da vstopi v armado le pod pogojem, da se mu ne bo treba boriti proti vernikom islama.

ŠPANIJA IN FRANCIJA.

Pariz, 26. maja. »Temps« poroča iz Madrida, da pogajanja med obema državama še vedno trajajo, da pa je že prišlo do trgovinske pogodbe. Politična pogodba bo sklenjena v najkrajšem času.

JAPONEC ARETIRAN V SEVASTOPOLJU.

Petrograd, 26. maja. V Sevastopolju so aretirali nekega Japonca, ki so ga imeli za špijona. Japonec je pa bil vojaški ataše pri poslaništvu v Berlinu, vsled česar je bil takoj izpuščen.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Glasovirje, planine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravlja solidno Josip Oblak, Ljubljana-Glince 92.

Cenjenim obiskovalcem Trsta se priporoča prenočišče v hotelu H. Kosič, ulica Carradori št. 15. Cene nizke. — Skupno več dijakov, najnižja cena.

Kdor si želi nabaviti nagrobni spomenik, si naj ogleda zalogo pri Sv. Križu (novo pokopališče v Ljubljani), kjer vam najceneje in s solidnim delom postreže domača tvrdka Fr. Kunavar, kamnosek.

FR. P. ZAJEC
Ljubljana, Stari trg št. 9

priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj

optični zavod.

Daljnogled, toplomer, in zrakomere vseh vrst. Očala, ščipalniki natančno po zdravniškem receptu. Cenike pošiljam na zahtevo zastonj in poštne prosto.

V plačilne težkoče zašli trgovci in industriji

se ranžirajo

najhitreje in popolno diskretno in se v to svrhu tudi denar prekrbi.

Vprašanja pod »Filijalka Ljubljana« na upravo »Dneva«.

L. MIKUSCH
Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo veliko izber

dežnikov in solnčnikov.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Edna posebnost likerja je

Zdravnik želodca

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izborna uplava proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

Stenski delavni red

za stavbenike

v smislu zakona z dne 22. junija 1902, drž. zak. št. 155, je založila

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

in ga prodaja po K 1.— komad.

1,800.000 frankov znašajo pri vsa-koletnih 6 žrebanjih

glavni dobitki turških srečk!

Vsaka srečka zadene in ima trajno vrednost! Kupnina se poravna v mesečnih obrokih po samo 4 K 75 v. Kupec zadobi izključno igralno pravico že po vplačilu prvega obroka.

Prihodnje žrebanje 1. junija 1913.

2,387.000 kron oziroma frankov znašajo pri vsakoletnih 15 žrebanjih glavni dobitki izborne skupine 4 srečk na mesečne obroke po samo 6 kron 25 vin. Prospekte z natančnim pojasnilom razpošilja:

Ceške industr. banke glavno zastopstvo v Ljubljani.

Sprejmo se provizijski zastopniki.

Za K 10.—

se dobi elegantni damski prašni mantelj ali pralni kostum.

Ravnatoko za K 10.— listrasta ali pralna obleka za gospode. Od K 6.— naprej pristni panama klobuki do najfinejše vrste.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

KRI, MOČ, ŽIVCE, SPANJE DA SLADNI ČAJ.

Cvetoča zunanost, zdravje, 50% prihranka na denarju v gospodinjstvu, tudi na mleku, sladkorju dosežejo, dobe vsi ki ne pijejo drugega za zajutrk, južno kakor dr. pl. Trnkóczy-ja. Sladni čaj, znamko Sladin. Dojenčki, ki se jih vzredi s sladnim, zmešanim z nekaj mleka in sladkorja, se občuduje. Ta vzreja stane polovico tega kakor druga otroška redilna sredstva. Bolezen in umrljivost ponehuje. Sladni čaj ni sladna kava, ki zgubi pri praženju na redilni vrednosti. Pohvalna ponovna naročila prihajajo dan na dan izdeljatelju: Lekarna Trnkóczy v Ljubljani, ki je dal vzrediti s sladnim čajem svojih osem zdravih otrok. Po pošti najmanj 5 zavojev po 1/4 kg 4 K franko. Zavoj 5 kg po 15 zavojev 10 K franko. 1/4 kg zavoji po 60 vin. povsod, tudi pri trgovcih. Glavna zaloga na Dunaju v lekarnah Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse 100, Radetzkyplatz 4, Josefstadtstrasse 25; v Gradecu: Sackstrasse 4.

Zdenka Mráčková daje v svojem kakor v imenu otrok Bele, Ljudmile, Ivana in Marije na znanje tužno vest, da je njen prisrčno ljubljeni soprog, oče, stric, svak itd.

Anton Mráček
Inženir pri gradbi železnice

danes nenadoma v 45. letu svoje dobe previden s svetotajstvi preminul.

Pogreb dragega nam pokojnika se vrši v ponedeljek 26. t. m. ob 5. uri popoldne na tukajšnje pokopališče.

V Novem mestu, 24. majnika 1913.

Zdenka Mráčková oznamuje jmenem svým i jmenem svých dětí Bely, Lidky, Jendy a Maně zdravující zvěst o náhlé smrti svého vroucně milovaného chotě, otce, strýce, svaka a. t. d. pana

Antonina Mráčka
Ingenieura při stavbě dráhy

který dnes v 45. roce věku svého zaopatřen svátostmi umírajících skončil.

Pohřeb našeho drahého zemřelého koná se v pondělí 26. t. m. o 5. h odpolední na zdejšíh hřbitov.

V Novem mestu, 24. května 1913.

Najnovejše kravate za gospode

pentlje, samoveznice in vse druge moderne fazone od najcenejše do najfinejše vrste, naramnice, podveze, odeje za potovanje, ščetke za obleko, lase in zobe, milo, parfumerija, palice, dežniki itd. vse v največji izbiri in najboljši kakovosti v

modni in športni trgovini

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte

Prva delavnica v Ljubljani za popravila vseh vrst čevljev

Hitra in trpežna izvršitev po nizki ceni Prešernova ul. 9 na dvorišču.

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 1,000.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %